

ZAPISNIK

sa 112. sjednice Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje Skupštine Crne Gore, održane 15. decembra 2015. godine

Sjednica Odbora je počela u 12 sati.

Odborom je, na sjednici, predsjedavao poslanik Zoran Jelić, predsjednik Odbora.

Sjednici Odbora su prisustvovali poslanici, članovi Odbora: Maida Bešlić, dr Radosav Nišavić, Andrija Popović, Srđan Perić i dr Jasmin Sutović.

Sjednici Odbora nijesu prisustvovali poslanici, članovi Odbora: dr Halil Duković, Janko Vučinić, prim. dr Izet Bralić, dr Radovan Asanović i dr Novica Stanić.

Sjednici Odbora prisustvovali su: Edina Dešić Perazić, v.d. generalne direktorke Direktorata za tržište rada u Ministarstvu rada i socijalnog staranja, Ranka Pavićević, savjetnica u Ministarstvu rada i socijalnog staranja, Nikola Vukićević, generalni direktor Direktorata za budžet u Ministarstvu finansija, Tamara Ivković, koordinatorica u Direktoratu za budžet u Ministarstvu finansija, Branislav Radulović, član Senata Državne revizorske institucije, Blažo Savković-načelnik u sektoru, glavni revizor, Angelina Međedović, glavna inspektorica u Odsjeku za inspekciju rada pri Upravi za inspeksijske poslove, Vukica Jelić, direktorica Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, Slavica Radusinović, načelnica Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom, Marina Vujačić, izvršna direktorica Udruženja mladih sa hendikepom Crne Gore i Goran Macanović, predsjednik Savjeta Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom.

Ministarka rada i socijalnog staranja Zorica Kovačević, zbog ranije preuzetih obaveza u Komisiji Vlade Crne Gore kao i obaveza u okviru poslaničkih pitanja na sjednici Skupštine Crne Gore, nije bila u prilici da učestvuje na današnjoj sjednici Odbora.

Sjednici Odbora su prisustvovali poslanik Husnija Šabović, član Odbora za ljudska prava i slobode kao i poslanik Srđan Milić kao zainteresovani poslanik.

Rad Odbora pratili su akreditovani novinari.

Za sjednicu je predložen i jednoglasno usvojen sljedeći

DNEVNI RED:

KONSULTATIVNO SASLUŠANJE:

na temu

„EFIKASNOST KORIŠĆENJA SREDSTAVA OD DOPRINOSA ZA PROFESIONALNU REHABILITACIJU I ZAPOŠLJAVANJE LICA SA INVALIDITETOM“

Državna revizorska institucija izvršila je reviziju uspjeha „Efikasnost korišćenja sredstava od doprinosa za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom“ i 19. oktobra 2015. godine objavila konačni Izvještaj. Nadležni Kolegijum Državne revizorske institucije u sastavu dr Branislav Radulović, član Senata – rukovodilac Kolegijuma i Dragiša Pešić, član Senata – član Kolegijuma izvršio je reviziju uspjeha „Efikasnost korišćenja sredstava od doprinosa za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom“.

Predsjednik Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje Zoran Jelić, podsjetio je prisutne da su Odboru upućena dva dopisa kojima je traženo održavanje sjednice na kojoj bi se razmotrio izvještaj Državne revizorske institucije „Efikasnost korišćenja sredstava od doprinosa za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom“. Saopštio je da je prvi dopis Odboru uputila izvršna direktorica Udruženja mladih sa hendikepom Crne Gore Marina Vujačić. Tim dopisom je zatraženo održavanje zajedničke sjednice Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje i Odbora za ekonomiju, finansije i budžet. Kazao je da je današnje konsultativno saslušanje inicirano zahtjevom Kluba poslanika Socijalističke narodne partije, koji su podnijeli poslanica Snežana Jonica i poslanik Radosav Nišavić i da se taj zahtjev odnosio na sazivanje zajedničke sjednice Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje i Odbora za ljudska prava i slobode. Podnosioci zahtjeva su, u obrazloženju, kao razlog za održavanje konsultativnog saslušanja, naveli potrebu pribavljanja stručnih mišljenja i potrebnih informacija o ključnim nalazima iz Izvještaja Državne revizorske institucije. Podsjetio je i da je Odbor na 108. sjednici, održanoj 1. decembra 2015. godine, odlučio da sa Odborom za ljudska prava i slobode, shodno članu 66 Poslovnika Skupštine Crne Gore, održi konsultativno saslušanje. Takođe, Odbor je odlučio da, nakon ovog saslušanja, neće biti potrebno održavati zajedničku sjednicu sa Odborom za ekonomiju, finansije i budžet koji će biti informisani o rezultatima predmetnog konsultativnog saslušanja. Članovima Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje je stručna Služba Odbora dostavila kratak pregled iz pomenutog Izvještaja i Strategije za integraciju osoba sa invaliditetom u Crnoj Gori za period 2008-2016.godine. Predsjednik Odbora predložio je da se, nakon uvodnog obrazloženja zahtjeva za održavanje konsultativnog saslušanja, poslanika Radosava Nišavića, prisutnima obrate Marina Vujačić i Branislav Radulović.

Poslanik Radosav Nišavić, član Odbora napomenuo je da je Državna revizorska institucija u postupku revizije utvrdila da su prihodi po osnovu doprinosa za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom, u periodu od početka 2009. do kraja 2014. godine iznosili 36.509.776,67 eura, a da je namjenski utrošeno 1.972.313,35 eura odnosno 5,4%. Kazao je da je Socijalistička narodna partija ovo pitanje tretirala kroz tri premijerska sata, desetak poslaničkih pitanja i više puta kroz diskusije na sjednicama Skupštine. Saopštio je da ne žele da se sredstva za ovu namjenu, ubuduće, usmjeravaju „na drugu stranu“. Konsultativno saslušanje ima za cilj kako upotrijebiti ova sredstva i ne dozvoliti da se od lica sa invaliditetom ona uzimaju.

Marina Vujačić, izvršna direktorica Udruženja mladih sa hendikepom Crne Gore zahvalila se i pohvalila Izvještaj Državne revizorske institucije nakon kojeg će se početi koristiti argumenti a prestati se baviti spekulacijama o tome gdje se i kako koriste sredstva, kao i zašto se ne koristi veći iznos sredstava. Udruženje je podnijelo zahtjev kako bi se ono što zastupaju godinama, a što je potkrijepljeno samim Izvještajem, konačno uzelo u razmatranje od strane državnih organa i preuzele adekvatne mjere i aktivnosti da se, ne samo iskoristi veći iznos sredstava iz Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom nego da se koriste za ono što je zakonom predviđeno. Kazala je da, kada se govori o oblasti zapošljavanja i o posebnim doprinosima koje uplaćuju poslodavci zbog toga što ne zapošljavaju dovoljan odnosno kvotom predviđen broj osoba sa invaliditetom, su jako dobro propisane mjere u Zakonu o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom i u Strategiji za integraciju osoba sa invaliditetom u oblasti profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja lica sa invaliditetom gdje se ta sredstva mogu bolje utrošiti. Direktorica je podsjetila je na situaciju kada je DRI i u nekim drugim izvještajima, kada se bavila drugim organima, konstatovala da ne uplaćuju posebne doprinose u Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom. Kao primjer navela je Skupštinu Crne Gore koja, u periodu od 2008. do kraja 2014. godine, nije uplaćivala poseban doprinos na račun Fonda jer, prema informacijama koje su dobili, nije znala da je to njena obaveza i da su to uradili tek krajem 2014. godine. Voljela bi da čuje, s obzirom da ne raspolaže informacijom, ko je nadležan za kontrolu posebnih doprinosa koje treba da uplaćuju poslodavci.

Branislav Radulović, član Senata Državne revizorske institucije skrenuo je pažnju da se ovdje ne radi o finansijskoj reviziji, već o reviziji uspjeha i da nije izražavano pozitivno, negativno ili uslovno mišljenje. Svrha revizije uspjeha, na kojima insistira Evropska komisija kroz pregovaračko poglavlje 32, jeste podizanje efektivnosti uspješnosti u vršenju određenih funkcija. U svim elementima, kako u pogledu utvrđivanja činjeničnog stanja tako i u pogledu sadržaja preporuka, usaglasili su se sa subjektima revizije koji su, naglasio je, pokazali i više nego profesionalan odnos. Takođe, cijenili su da je dobro da se o ovoj predmetnoj temi porazgovara sa Ministarstvom finansija koje nije bilo subjekt revizije. Procijenili su da sami subjekti separatno nijesu u mogućnosti da rješavaju probleme. Državna revizorska institucija je u postupku revizije uspjeha „Efikasnost korišćenja sredstava od doprinosa za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom“ utvrdila da su prihodi po osnovu doprinosa za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom, u periodu od početka 2009. do kraja 2014. godine, iznosili 36.509.776,67 eura. Glavno revizorsko pitanje je bilo da li su Ministarstvo rada i socijalnog staranja i Zavod za zapošljavanje Crne Gore – Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom preduzeli neophodne aktivnosti za adekvatno korišćenje sredstava namijenjenih profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom. Revizorska potpitanja su bila: da li je Ministarstvo rada i socijalnog staranja kreiralo odgovarajući ambijent za sprovođenje mjera profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja lica sa invaliditetom; da li Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom na efikasan način koristi sredstva namijenjena profesionalnoj rehabilitaciji i

zapošljavanju lica sa invaliditetom i da li je obezbijeđena odgovarajuća kontrola u oblasti profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja lica sa invaliditetom. Prema godišnjim izvještajima o realizaciji mjera i aktivnosti profesionalne rehabilitacije, zapošljavanja lica sa invaliditetom i korišćenju sredstava Fonda, zaključno sa 2014.godinom, ukupno je utrošeno 1.972.313,35 eura. Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i definisanih kriterijuma za reviziju uspjeha nadležni Kolegijum Državne revizorske institucije izražava sljedeće mišljenje: Ministarstvo rada i socijalnog staranja nije bilo dovoljno efikasno u realizaciji mjera i aktivnosti iz Strategije za integraciju osoba sa invaliditetom i kreiranju planiranog zakonskog okvira i Zavod za zapošljavanje - Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom nije bio dovoljno efikasan u preduzimanju aktivnosti u cilju obezbjeđenja veće iskorišćenosti sredstava iz doprinosa za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom. U cilju poboljšanja efikasnosti korišćenja sredstava od doprinosa za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom, Državna revizorska institucija je dala preporuke: Ministarstvu rada i socijalnog staranja (osam), Zavodu za zapošljavanje (sedam), Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom (jednu) i Upravi za inspekcijske poslove (jednu). Subjekti revizije dužni su da, u skladu sa članom 15 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji, u roku od šest mjeseci od dana prijema konačnog Izvještaja o reviziji izvijeste DRI o preduzetim radnjama po izrađenim i dostavljenim preporukama. Saopštio je da su, od Zavoda za zapošljavanje, prije roka, dobili preliminarni nalaz o realizaciji preporuka. DRI će izvršiti dodatnu kontrolu revizije nakon 19. aprila 2016. godine. Vrhovna državna revizija će koristiti rezultate ove rasprave i dati određeni set preporuka za naredni period, smatrajući da će biti dobro da u ovaj proces bude integrisano Ministarstvo finansija.

Predsjednik Odbora saopštio je da je Izvještaj DRI pobudio veliko interesovanje u Skupštini Crne Gore ali i da, nažalost, mediji nijesu prisutni u broju u kojem bi trebali biti. Poslanik Jelić smatra da se trebaju izvršiti korekcije Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom kako bi se stvorili uslovi za zapošljavanje tih lica.

Edina Dešić Perazić, v.d. generalne direktorke Direktorata za tržište rada u Ministarstvu rada saopštila je da su saglasni sa preporukama Državne revizorske institucije. Istakla je da Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom na sveobuhvatan način uređuje oblast zapošljavanja lica sa invaliditetom. Potrebno je dodatno raditi na unapređivanju zakonskih normi koje regulišu ovu oblast i, s tim u vezi, formirali su radnu grupu za izmjene i dopune ovog zakona. Određene preporuke će biti predmet rada ove radne grupe. Strategija za integraciju osoba sa invaliditetom u Crnoj Gori, za period 2008 – 2016., važeća je do 31. decembra 2015. godine. Formirana je radna grupa za izradu nove strategije za četvorogodišnji period. Radna grupa će preispitati mjere koje nijesu realizovane. U komunikaciji sa Ministarstvom finansija dogovoreno je da se budžet za narednu godinu uveća u mjeri mogućega. Ministarstvo je i do sada vršilo promociju prava osoba sa invaliditetom u skladu sa zakonom ali su iz Ministarstva saglasni da je potrebno aktivnije vršiti promociju, ali i upoznati poslodavce sa mogućnostima koje im zakon pruža u dijelu subvencija, kada je u pitanju zapošljavanje lica

sa invaliditetom. U ovoj godini su ostvarili aktivnu saradnju sa nevladinim organizacijama koje se bave ovom problematikom.

Nikola Vukićević, generalni direktor Direktorata za budžet u Ministarstvu finansija, kazao je da su detaljno iščitali Izvještaj DRI kao i da se nigdje eksplicitno ne navodi Ministarstvo finansija. Saopštio je da Ministarstvo finansija, kao neko ko tehnički priprema nacrt a zatim i Predlog budžeta, jeste uključeno od samog početka u ovaj i slične probleme. Smatra da, od samog donošenja zakona, stvari nijesu postavljene kako treba. Neke projekcije, ukazuju da ta sredstva nije lako potrošiti za one namjene koje je predvidio zakon. Ta sredstva ne propadaju već ostaju u budžetu. Iz tih sredstava se finansira deficit Fonda PIO tokom budžetske godine. Sredstva nijesu potrošena za neke privatne svrhe već se finansiraju društvene potrebe, između kojih je i briga o invalidima. Ministarstvo finansija prima zahtjeve od resornih ministarstava i ostalih budžetskih korisnika za budžetskim sredstvima. U skladu sa mogućnostima ta sredstva limitiraju odnosno usmjeravaju na način da se izvrši planiranje sredstava koje neće ugroziti fiskalnu stabilnost zemlje. U ime ministra je saopštio da će Ministarstvo biti spremno da podrži preraspodjelu sredstava. Na kraju, kazao je da Ministarstvo finansija nije smanjilo sredstva.

Predsjednik Odbora je istakao da Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom nema svojstvo pravnog lica i nema svoj žiro račun. Sredstva koja poslodavci uplaćuju po osnovu zakona idu na račun Budžeta, odnosno konsolidovanog računa budžeta Ministarstva finansija. Potrebne su izmjene i dopune Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom kako bi Fond bio nezavisan i kako bi se ta sredstva koristila za zapošljavanje lica sa invaliditetom. Naglasio je da je 2008. godine tražio da Fond bude pravno lice i da ne bude u okviru Zavoda za zapošljavanje. Njegov predlog tada nije uvažen od strane nadležnih državnih organa.

Vukica Jelić, direktorica Zavoda za zapošljavanje Crne Gore zahvalila se Državnoj revizorskoj instituciji na sprovedenoj analizi, dajući ovoj temi potreban značaj. Kazala je da se Zavod za zapošljavanje prepoznao u rečenici dr Branislava Radulovića, rukovodioca Kolegijuma DRI, da „subjekti revizije ne mogu sami da se nose sa ovim problemom“. Na osnovu Izvještaja, kada je u pitanju Zavod za zapošljavanje sve je urađeno u skladu sa zakonom i procedurom. Zapošljavanje lica sa invaliditetom je izazov za cijelo društvo i zabluda je ako se misli da ga može riješiti jedna ili više institucija. Naglasila je da je dobro što se ovo pitanje otvorilo jer se pokazuju pravci rješavanja problema. Kazala je da se potrošilo onoliko novca koliko se moglo potrošiti u skladu sa zakonom koji je to definisao i da su isplatili sve poslodavce koji su se obratili zahtjevom za subvencioniranje. Direktorica Zavoda je saopštila da je za narednu godinu budžetom predviđeno 2 miliona i u saznanju su da će imati mogućnost da potroše 4 miliona. Takođe, sa nekih pozicija Zavoda za zapošljavanje koja se odnose na novčanu nadoknadu raspoređiće milion jer se pojavio višak. Rečeno je da Zavod za zapošljavanje ima kapacitete i mogućnosti da, u skladu sa propisima i zakonom, učini sve što je potrebno da se stvore uslovi za zapošljavanje lica sa invaliditetom. Naglasila je da osposobljavanje lica sa invaliditetom ne može sam Zavod da

radi. Kada su u pitanju lica sa invaliditetom potrebna je dodatna rehabilitacija. Inkluzija jeste počela ali oni još nemaju generacije koje su izašle iz inkluzivnog obrazovanja. Potrebno je da se napravi napor kako bi se dobilo bolje obrazovanje, rehabilitacija i njega osoba sa invaliditetom. Takođe, potreban je i veći „upliv“ poslodavaca. Iako imaju najbolje subvencije u regionu one se ne koriste u dovoljnoj mjeri. Licima sa invaliditetom je potrebno dati veći prostor. Zavod za zapošljavanje je uputio dopis Državnoj revizorskoj instituciji u vezi preporuka koje su dobili. Tim dopisom, naglasila je direktorica Zavoda, su pokazali način na koji postupaju po tim preporukama. Smatra da do aprila 2016.godine neće biti nijedna preporuka na koju Zavod neće uspjeti da odgovori. Postoji samo jedna preporuka koja predstavlja problem, ali se ona ne tiče samo Zavoda za zapošljavanje već cijelog društva a riječ je o evidencijama lica sa invaliditetom. Ne mogu svi registri o licima sa invaliditetom biti u Zavodu za zapošljavanje, jer se ta lica nalaze u bolnicama, medicinskim institucijama. Tako je i sa brojem djece koja pohađaju škole, studenatima. Na kraju, istakla je da je ovo „priča“ za cijelo društvo a ne samo za subjekte obuhvaćene revizijom.

Goran Macanović, predsjednik Savjeta Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom naglasio je da je na sjednicu došao i ispred organizacije osoba sa invaliditetom. Misli da je objavljivanje Izvještaja ubrzalo sprovođenje različitih mjera i aktivnosti koje su nadležni državni organi bili dužni da sprovedu i vjeruje da ove aktivnosti ne bi, ovom brzinom i dinamikom, bile realizovane da ga nije bilo. Po njemu, problem je sporost državnih organa koji su dužni da u praksi primjenjuju ono što je zakon propisao. Saopštio je da nijesu zadovoljni što je poziv za formiranje Radne grupe za donošenje pravilnika o načinu, postupku i finansiranju posebnih organizacija koje se bave zapošljavanjem lica sa invaliditetom, raspisan odmah poslije urađenog Izvještaja Državne revizorske institucije. Postavio je pitanje nadležnim iz Ministarstva finansija zašto se Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom ne nalazi na prihodovanoj strani i zašto se „ne vidi“ koliko je sredstava planirano a mogu planirati jer imaju dinamiku uplate u prethodnih sedam godina. Smatra da Fond treba da se osnuje kao posebno pravno lice. To bi predstavljalo izmjenu zakona a volio bi da Radna grupa koja je formirana održi konstitutivnu sjednicu. Mišljenja je da se kreiraju prepreke u procedurama i da nije problem novac ali da se, na razne načine, kreiraju procedure koje otežavaju korišćenje sredstava za poboljšanje položaja osoba sa invaliditetom koje dovode do toga da u Izvještaju DRI imamo konstataciju da su sredstva Fonda neefikasno trošena.

Angelina Mededović, glavna inspektorica u Odsjeku za inspekciju rada pri Upravi za inspekcijske poslove dala je kratak osvrt na rad inspekcije rada u segmentu kontrole Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom. Saopštila je da su, kada je zakon stupio na snagu, intenzivno radili i u sklopu njihovih redovnih inspekcijskih nadzora obuhvatili su i taj segment, ukazivali i upozoravali poslodavce na njihove obaveze. Poslodavci su se, u smislu uplate doprinosa, pokazali odgovornim, dok su u dijelu zapošljavanja lica sa invaliditetom nailazili na sporadične slučajeve gdje su poslodavci zaposlili ta lica. Nijesu mogli uticati da poslodavci moraju zaposliti lica sa invaliditetom već su, u okviru poglavlja kvotnog sistema zapošljavanja, utvrđivali da li

poslodavac ima zaposleno lice sa invaliditetom i, ukoliko nema, obavezivali ga na tu zakonsku odredbu. Inspektorka smatra da su njihove aktivnosti urodile plodom, naročito prvih godina primjene zakona, što se moglo i vidjeti po velikom prilivu sredstava. Inspektorka je kazala da kontrolu obračuna i uplate doprinosa vrši Poreska uprava. DRI im je dala preporuku da intenziviraju kontrole. U tom pravcu su donijeli Akcioni plan 2. novembra tekuće godine. Imaju prve pokazatelje rada. Imali su 314 kontrola. Donijeli su 12 ukazivanja za 12 poslodavaca koji nijesu ispoštovali svoju obavezu. U okviru ovih 12 poslodavaca je njih osam koji imaju jedno ili dvoje zaposlenih. Imali su jednu inicijativu u ovom intervalu koja se odnosila na neadekvatno raspoređivanje lica sa invaliditetom. Govoreći o iznosu uplaćenih posebnih doprinosa naglasila je da inspekcija to ne prati i da im je samo bitno da li je uplaćen. Naglasila je da će inspekcija nastaviti aktivnosti i kako im je i naloženo dostaviti cjelovitiju analizu Državnoj revizorskoj instituciji.

Poslanik Srđan Milić, koji je prisustvovao sjednici Odbora, kao zainteresovani poslanik iskazao je zahvalnost Marini Vujačić, izvršnoj direktorici Udruženja mladih sa hendikepom Crne Gore na inicijativi da se konačno krene u jasnu definiciju šta se konkretno radi sa usvojenim zakonima, primjenom tih zakona i podzakonskim aktima. Uzevši sebi za slobodu, poslanik Milić je, odgovarajući na glavno revizorsko pitanje kao i na revizorska potpitanja, odgovorio sa „ne“ i kazao da on to prepoznaje iz Izvještaja Državne revizorske institucije. Takođe, smatra da su preporuke DRI i preporuke za Skupštinu Crne Gore a ne samo preporuke subjektima revizije. Naglasio je da se neće baviti subjektima revizije jer su oni dobili zadatke koje moraju da izvrše i ne smiju da ponavljaju greške. Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom treba da se definiše i mora biti prepoznat kao posebna budžetska jedinica. To će biti i inicijativa Socijalističke narodne partije. Poslanik Milić je saopštio da je svaki 17. euro od ovih sredstava nenamjenski potrošen, odnosno da je prvih 16 eura nenamjenski, dok je 17. euro potrošen namjenski. U saradnji sa Zavodom za zapošljavanje, Socijalistička narodna partija je koristila program i naglasio da osobe sa invaliditetom rade u njegovoj partiji. Smatra da je u Izvještaju taksativno navedeno sve i da nema potrebe da ih sada subjekti revizije upoznaju sa onim šta će da urade a što je vezano za prethodni period. Poslanika Milića zanima gdje su 34 miliona eura. Upitao je i predsjednika Odbora Zorana Jelića kako je moguće da neko na sjednici zvaničnog organa Skupštine Crne Gore kaže da je namjenska sredstva preusmjerio za druge potrebe. Posebno ga zanima kontrola uplate posebnih doprinosa. Sami pokazatelj, koji imaju po godinama, govori da neko nije uplaćivao posebni doprinos u iznosu koji je trebao. Sa ovim konsultativnim saslušanjem počinju kampanju za podršku vraćanja ove problematike u legalne tokove, zaključio je poslanik Milić.

Poslanik Andrija Popović, član Odbora naglasio je da je ovo mnogo važna tema i nejasno mu je kako su „nestala sredstva“ iz doprinosa za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom. Poslije toliko vremena, istakao je, uspjeli su da Skupštinu Crne Gore učine fizički dostupnom licima sa invaliditetom. Smatra dobrim što se Državna revizorska institucija uključila a što je možda i ranije trebala da uradi. Takođe,

smatra nevjerovatnim podatak da je od 36.509.776,67 eura iskorišćeno 1.972.313,35 eura odnosno 5,5%. Postavio je pitanje kako izaći iz ove neprimjerene situacije i kako da preporuke Državne revizorske institucije postanu imperativne. Jedini način za Liberalnu partiju je da Fond mora biti posebna budžetska jedinica. Poslanik Popović je tražio da se, kao zaključak Odbora, to formuliše jer je to jedini način da se sredstva, koja treba da koriste lica sa invaliditetom, ubuduće ne koriste nenamjenski.

Poslanica Maida Bešlić, članica Odbora smatra interesantnim pitanje zapošljavanja lica sa invaliditetom jer joj se čini da su se, u dosadašnjoj praksi, poslodavci rukovodili tim da će radije uplaćivati sredstva za rehabilitaciju lica nego ih zapošljavati. Voljela bi da, nakon isteka roka koji je dat subjektima revizije, ta povratna informacija bude predmet Odbora za zdravlje, rad i socijalno staranje a možda i predmet rasprave na plenumu, s obzirom na važnost teme. Podržava inicijativu poslanika koji su istakli da Fond dobije status pravnog lica.

Poslanik Srđan Perić, član Odbora je rekao da se neće osvrnati na finansijski aspekt koji je dat u Izvještaju Državne revizorske institucije, kojoj duguje zahvalnost na rasvjetljavanju ove teme na studiozan način. Poslanik Perić je skrenuo pažnju na nešto što je, po njemu, od suštinskog značaja kod ove teme. Po njemu, osnovna ideja jeste da se kroz zakonske mehanizme stvore preduslovi u kojem će se stvoriti društvo u kojem će svako biti poželjan ali i koristan. Smatra da je ovo velika šansa za oblast socijalnog preduzetništva, oblast koja uzima sve više maha u zemljama Evropske unije. Radi se o tome da se, kroz projekte, u kojima dobrim dijelom stoji država, mogu pokrenuti i nova radna mjesta za teže zapošljiva lica. Poslanik Perić daje punu podršku inicijativi kojom će se Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom dodijeliti status pravnog lica ali je predložio i da se propiše da u tom Fondu rade lica sa invaliditetom. Smatra da se, kroz zakonsku regulativu, treba utvrditi kvota lica sa invaliditetom koja bi radila u toj instituciji.

Branislav Radulović, član Senata Državne revizorske institucije je naglasio da ne pamti jedan skup koji se više studiozno u Skupštini Crne Gore bavio ovom temom kao što je to danas. U Državnoj revizorskoj instituciji su više nego zadovoljni načinom na koji se pristupilo i načinu na koji se Izvještaj razmatra. Ponovio je da se cjelina problema ne može separatno riješiti kao i da subjekti revizije ne mogu sami realizovati preporuke ukoliko se sa vrha ne riješe, sistemski, pozicije Fonda ali i novo zakonsko rješenje. Govoreći o Ministarstvu finansija naglasio je da se oni ponašaju u okviru zakonskog okvira. U pogledu veće naplate rekao je da se, prije svega, mora identifikovati Poreska uprava a ne Ministarstvo finansija. Obrazložio je preporuke koje su date subjektima revizije. Kazao je da ovdje imamo višak novca a da se ne ostvaruje javna funkcija koja se želi postići. Fond može, kazao je, da ima svojstvo pravnog lica kada se normativno zakonom uredi i da onog trenutka kada se zakonom to definiše Fond može ostvarivati svoje funkcije. DRI ima jedno ograničenje koje se ogleda u činjenici da oni ne mogu raditi reviziju realnog sektora. Ukoliko ova tema bude identifikovana kao nerealizovana, Vrhovna državna revizija će, kroz

kontrolni postupak, nastaviti aktivnosti. Sredstva jesu „nestala“ sa stanovišta primarne funkcije zbog koje su opredijeljena ali nijesu „nestala“ jer se nalaze u budžetu i mogu ih precizno locirati kroz sve završne račune. Sredstva su potrošena za javne rashode ali ne one koje su identifikovani zakonom. U konačnom, smatra da bi Fond morao imati svojstvo pravnog lica i da bi se način finansiranja Fonda morao promijeniti ali i da je za sve to neophodna promjena zakona.

Predsjednik Odbora je saopštio da je sjednica Socijalnog savjeta zakazana za 23. decembar 2015. godine na kojoj će se raspravljati o Zakonu o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom, imajući u vidu Izveštaj DRI na inicijativu Unije poslodavaca Crne Gore. Takođe, naglasio je da će sve preporuke DRI biti implementirane kao zaključak Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje i da će se, poslije roka koji je definisan (19.april 2016.godine), tražiti od subjekata revizije šta se uradilo po tim preporukama.

Marina Vujačić, izvršna direktorica UMHCG istakla je da joj je neshvatljivo da je Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom, i ove godine, Predlogom zakona o budžetu predviđeno 2 miliona. Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore je poslodavac osobama sa invaliditetom. Trenutno imaju osam zaposlenih osoba sa invaliditetom i naglasila da ih ne bi imali da nije posebnog doprinosa s obzirom da se finansiraju projektno i da, na osnovu subvencija, pokrivaju najveći dio plata. Kazala je da podzakonski akti nijesu usklađeni sa zakonom i sa samim konceptom zakona iz 2011. godine. Ne bi željela da bude pogrešno shvaćena ali je kazala da bi voljela da se nađe stručnjak u Crnoj Gori koji će njoj procijeniti preostalu zdravstvenu sposobnost, kao nekome ko je završio sociologiju i nekom ko je izvršna direktorica Udruženja lica sa hendikepom Crne Gore. Da bi osobe sa invaliditetom ali i poslodavci bili motivisani procedure moraju trajati kraće i moraju se izvršavati u rokovima. Kazala je da se ne smije dozvoliti da se grant šeme raspisuju krajem godine.

Poslanik Srđan Milić naglasio je da će neko morati da odgovori na pitanje „kako je moguće da je loše planiran rashod na pojedinoj stavci ako se sa te stavke finansiraju penzije i sve ostalo“. Ukazao je na potrebu da, od dana kada se budu ispunile preporuke Državne revizorske institucije, počnemo da se odnosimo na drugačiji način vezano za ovu problematiku.

Branislav Radulović, član Senata Državne revizorske institucije skrenuo je pažnju na pitanje lokalne samouprave. Istakao je da taj segment ostaje potpuno nedefinisan u postojećem zakonodavnom okviru i da oni jesu obavezni ali se način na koji se vrši njihova funkcija odnosno uplata ovog doprinosa ne razrađuje.

Na osnovu iznijetih stavova i predloga predsjednik Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje Skupštine Crne Gore Zoran Jelić, saopštio je da će predloženi zaključci, nakon usvajanja istih, biti dostavljeni organima nadležnim za njihovo sprovođenje.

Sjednica je završena u 14 sati i 40 minuta.

Sekretarka Odbora
Snežana Kaluđerović

Predsjednik Odbora
Zoran Jelić